

ภูมิอากาศจังหวัดบุรีรัมย์

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดบุรีรัมย์ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 179 เมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 10,322.885 ตารางกิโลเมตร หรือ 6.8 ล้านไร่ และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 412 กิโลเมตร ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมหาสารคาม
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดสระแก้ว และประเทศกัมพูชา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดสุรินทร์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดบุรีรัมย์เป็นที่ราบสูง มีลักษณะเป็นพื้นที่ลาดจากทิศใต้ลงไปทางทิศเหนือ โดยสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นลูกคลื่นและที่ราบขั้นบันได โดยพื้นที่ทางตอนใต้ของจังหวัดมีเทือกเขาพนมดงรักที่มีความสูงมาก

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดบุรีรัมย์ ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุม 2 ชนิดที่พัดประจำฤดูกาล คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้าปกคลุมประเทศไทยตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูหนาวของประเทศไทย ทำให้มีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป ส่วนมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน (ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม) ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดบุรีรัมย์ พิจารณาตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทยและบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศมองโกเลียและประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงปกคลุมประเทศไทยตอนบนในช่วงดังกล่าว ทำให้อากาศโดยทั่วไปบริเวณจังหวัดบุรีรัมย์หนาวเย็นและแห้ง โดยเฉพาะในช่วงเดือนธันวาคมและมกราคมจะเป็นช่วงที่มีอากาศหนาวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูร้อน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงว่างของฤดูมรสุม จะมีลมใต้และลมตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุม ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี นอกจากเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดในรอบปีแล้วในช่วงดังกล่าวอาจมีพายุฝนฟ้าคะนอง ลมกระโชกแรงและลูกเห็บเกิดขึ้นได้ในบางพื้นที่

ฤดูฝน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย โดยร่องความกดอากาศต่ำที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยตามลำดับ ทำให้อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี อย่างไรก็ตามนอกจากปัจจัยดังกล่าวที่ทำให้มีฝนตกชุกแล้วยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

อุณหภูมิ

เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดบุรีรัมย์เป็นที่ราบสูงและเทือกเขาสูงมาก และพื้นที่บางส่วนเป็นป่า ทำให้อากาศไม่ร้อนอบอ้าวมากนักในช่วงฤดูร้อน ส่วนในช่วงฤดูหนาวอากาศไม่ถึงกับหนาวจัด โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 27.0 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.2 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.0 องศาเซลเซียส เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี วัดอุณหภูมิสูงสุดได้ 43.2 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2559 (ที่สถานีอุตุนิยมวิทยาบุรีรัมย์ อำเภอสตึก) ส่วนในช่วงฤดูหนาวจะมีอากาศหนาวเย็นมากที่สุดในเดือนธันวาคมถึงมกราคม วัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ 7.8 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2525 (ที่สถานีอุตุนิยมวิทยาบุรีรัมย์ อำเภอนางรอง)

ฝน

เนื่องจากจังหวัดบุรีรัมย์มีเทือกเขาเพชรบูรณ์และเทือกเขาตงพญาเย็นอยู่ทางทิศตะวันตก ส่วนเทือกเขาสันกำแพงและเทือกเขาพนมดงรักอยู่ทางทิศใต้เป็นแนวกันไม่ให้มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมบริเวณจังหวัดบุรีรัมย์ได้เต็มที่ ทำให้มีปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดปีอยู่ระหว่าง 1000-1200 มิลลิเมตร นอกจากนี้ฝนที่ตกในจังหวัดบุรีรัมย์ส่วนใหญ่เป็นฝนเนื่องมาจากอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวจากทะเลจีนใต้เข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดปีของจังหวัดบุรีรัมย์ 1193.9 มิลลิเมตร และมีจำนวนวันที่ฝนตก 116 วัน สำหรับปริมาณฝนมากที่สุดใน 24 ชั่วโมง วัดได้ 166.8 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2553 (ที่สถานีอุตุนิยมวิทยาบุรีรัมย์ อำเภอสตึก) ปริมาณฝนมากที่สุดในหนึ่งเดือน วัดได้ 506.9 มิลลิเมตร ในเดือนกันยายน 2515 (ที่สถานีอุตุนิยมวิทยาบุรีรัมย์ อำเภอนางรอง)

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านหรือเข้าสู่จังหวัดบุรีรัมย์ มีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก โดยเคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนาม กัมพูชาและลาวก่อนจะเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งทำให้พายุมีกำลังอ่อนลงเป็นพายุดีเปรสชันเสียเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายมากนัก แต่ยังคงทำให้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากจนก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ในบางพื้นที่ สำหรับช่วงเวลาที่พายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนตัวผ่านจังหวัดบุรีรัมย์ เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายนเป็นต้นไปจนถึงเดือนพฤศจิกายน โดยเฉพาะเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคมเป็นช่วงที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดบุรีรัมย์ได้มากที่สุด

จากสถิติในคาบ 66 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2559 พบว่า พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านจังหวัดบุรีรัมย์ มีทั้งหมด 22 ลูก และเคลื่อนตัวผ่านในขณะที่มีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือน

มิถุนายน 1 ลูก (2512) กรกฎาคม 1 ลูก (2501) เดือนสิงหาคม 1 ลูก (2508) เดือนกันยายน 10 ลูก (2506(2), 2512, 2515(2), 2522, 2528, 2548, 2556,2558) เดือนตุลาคม 8 ลูก (2506, 2509, 2513, 2524, 2526, 2531, 2533, 2535) และเดือนพฤศจิกายน 1 ลูก (2517)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดบุรีรัมย์

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้รวบรวมจากผลการตรวจอากาศของสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 2 สถานี คือ สถานีอุตุนิยมวิทยาบุรีรัมย์(นางรอง) (ประมาณละติจูด $14^{\circ} 35'$ เหนือ ลองจิจูด $102^{\circ} 48'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 179 เมตร) และสถานีอุตุนิยมวิทยาบุรีรัมย์(ประมาณละติจูด $15^{\circ} 13' 65''$ เหนือ ลองจิจูด $103^{\circ} 14' 65''$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 182 เมตร) ซึ่งทำการตรวจสอบสารประกอบอุตุนิยมวิทยาต่างๆ วันละ 8 เวลา คือ 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น. โดยสามารถติดต่อขอข้อมูลสถิติและสารสนเทศอุตุนิยมวิทยาของจังหวัดบุรีรัมย์ ได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีอุตุนิยมวิทยาบุรีรัมย์(นางรอง) ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองโบสถ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โทร. (044) 657026 มีข้อมูลตั้งแต่ พ.ศ. 2513 ถึงปัจจุบัน

สถานีอุตุนิยมวิทยาบุรีรัมย์ ตั้งอยู่ที่ตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ โทร. (044) 680130 มีข้อมูลตั้งแต่ พ.ศ.2546 ถึงปัจจุบัน

หมายเหตุ - สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 – 2553
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2559

ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มิถุนายน 2560